

Sygn. akt V ACa 711/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 listopada 2018r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku, V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Roman Kowalkowski
Sędziowie:	SA Teresa Karczyńska – Szumilas (spr.) SA Anna Daniszewska
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Joanna Makarewicz

po rozpoznaniu w dniu 24 października 2018 r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa A. P.

przeciwko Skarbowi Państwa - N. W.

o zapłatę i nakazanie

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego we W.

z dnia 6 kwietnia 2017 r., sygn. akt I C 257/15

I. oddala apelację;

II. odstępuje od obciążania powoda kosztami postępowania apelacyjnego;

III. przyznaje ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego we W. na rzecz radcy prawnego M. Ż. kwotę 2.070 (dwa tysiące siedemdziesiąt) złotych zł zwiększoną o należny podatek od towarów i usług tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.

Na oryginale właściwe podpisy.

Sygn. akt V ACa 711/17

UZASADNIENIE

Powód A. P. domagał się zasądzenia od pozwanego Skarbu Państwa – N. W. kwoty 50.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za naruszenie jego dóbr osobistych oraz wysłania

przez pozwanego pism do Komendanta Wojewódzkiego (...) w B. i Komendy Wojewódzkiej (...) o treści załączonej do pisma procesowego powoda z 26 kwietnia 2016r., celem usunięcia skutków naruszeń dóbr osobistych powoda, jakich w jego ocenie, dopuścił się pozwany.

W uzasadnieniu żądań powód wskazał, że podstaw zadośćuczynienia upatruje w naruszeniu jego stanu zdrowia i cierpieniach wywołanych stresem związanym z utratą pracy, utratą środków do utrzymania rodziny, możliwości wykonywania ulubionego zawodu, zmiany miejsca zamieszkania, pogorszeniem relacji rodzinnych i towarzyskich oraz naruszeniu przez pozwanego jego godności, czci, dobrej opinii w środowisku (...).

Pozwany wnosił o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania, podnosząc zarzut braku swej legitymacji biernej oraz wskazując, że podawane przez niego okoliczności wskazują, że roszczenia powoda związane są z szeroko pojętymi warunkami pracy oraz naruszającym prawo wypowiedzeniem umowy za pracę, zatem są to roszczenia ze stosunku pracy w rozumieniu art. 476 k.p.c., co zasadniczo wyklucza możliwość stosowania przepisów prawa cywilnego o ochronie dóbr osobistych. Pozwany wskazał, że Skarb Państwa nie może odpowiadać za działania podmiotów trzecich: Koła (...), Zarządu Okręgowego (...) we W. oraz K. B.. W ocenie pozwanego powód nie wykazał, aby pozwany dopuścił się naruszenia jego dobra osobistego; nie wykazał rzekomego poniżania, ośmieszania czy lekceważenia go przez pozwanego. Oświadczenia, których złożenia domaga się powód w żaden sposób nie wyeliminują ewentualnych skutków rzekomo dokonanych naruszeń dóbr osobistych, ani nie zapobiegną im na przyszłość, zaś roszczenie majątkowe powoda jest przedawnione.

Wyrokiem z 6 kwietnia 2017 r. Sąd Okręgowy we W. oddalił powództwo oraz orzekł o kosztach postępowania. Sąd Okręgowy ustalił, że powód zatrudniony był na stanowisku leśniczego Leśnictwa M. w N. W.. W dniu 27 listopada 2009 r. pracodawca wystosował do niego pismo zawierające skuteczne oświadczenie o odwołaniu go z tego stanowiska; wypowiedzenie to naruszało jednakże prawo, gdyż podpisane było przez osobę nie mającą umocowania do reprezentacji pozwanego.

A. P. był pracownikiem pozytywnie ocenianym przez swego pracodawcę. W związku z osiągnięciem dobrych wyników przez nadleśnictwo, świętami zawodowymi, jubileuszami, a także własnym wkładem pracy otrzymywał nagrody pieniężne.

Na (...) syn powoda P. P. wygrał przetarg na prace (...) w N. W., jednakże na skutek protestu w ostatecznie przetarg wygrał K. B. prowadzący Zakład Usług (...). Od tego czasu powód

zgłaszał liczne nieprawidłowości w gospodarstwie (...) – N. W., także związane z Zakładem Usług (...). Pracodawca podejmował działania w celu wyjaśnienia podawanych przez powoda informacji, czyniły to też jego jednostki nadrzędne; działania te nie zawsze były satysfakcjonujące dla powoda. K. B. reagował na powyższe działania w ten sposób, że zgłaszał nieprawidłowości, jakich w ich ocenie miał się dopuszczać powód. Przed odwołaniem powoda ze stanowiska, mając na względzie, że był on wieloletnim, zaangażowanym pracownikiem N. W., pracodawca z inicjatywy przełożonych zaproponował A. P. pracę i mieszkanie w innym leśnictwie, nie zostało to jednak przez niego zaaprobowane. Również po upływie okresu wypowiedzenia złożono mu propozycję pracy i mieszkania.

Sąd Okręgowy stwierdził, że pozwany nie podejmował względem powoda działań lub zaniechań, które stanowiłyby naruszenie jego dóbr osobistych.

Sąd Okręgowy wskazał, że stan faktyczny w sprawie ustalił na podstawie zeznań powoda, analizy złożonych przez niego w toku postępowania dokumentów, kopii jego akt osobowych, protokołu kontroli kompleksowej przeprowadzonej w N. W. za lata 2004 – 2008 nr (...), protokołu narady pokontrolnej z dnia 26 stycznia 2010 r. oraz dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach spraw sygn. akt IV P (...), (...) Sądu Rejonowego we W., I C (...) Sądu Rejonowego w T., IV Ds. (...) Prokuratury Rejonowej we W.. Sąd Okręgowy dopuścił także z urzędu dowód z merytorycznych orzeczeń i uzasadnień postępowań sądowych po to, by wnioskowane przez powoda dowody z dokumentów nie zostały ocenione w oderwaniu od istoty zagadnienia, którego dotyczyły.

Sąd Okręgowy nie uwzględnił wniosku powoda o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka W. R., akt sprawy VI K (...) Sądu Rejonowego w (...) oraz o ustalenie danych osobowych i adresów IP podmiotów dokonujących wpisów na forach internetowych. Wskazując na treść art. 227 k.p.c. Sąd Okręgowy zważył, że meritum niniejszej sprawy stanowiło roszczenie powoda o zadośćuczynienie związane z ewentualnym naruszeniem jego dóbr osobistych przez pozwanego, tymczasem akta wskazanej sprawy i zeznania świadka miałyby dotyczyć wpisów dokonanych na forum internetowym Gazety (...), nadto zostały dokonane (...), zatem w niedzielę (dzień wolny od pracy). Sąd Okręgowy nie uwzględnił też wniosku powoda o zobowiązanie N. W. do nadesłania załączników do protokołu kontroli kompleksowej N. W. za lata 2004 – 2008, bowiem w treści samego protokołu jak i protokołu z narady pokontrolnej nie było bezpośrednich odniesień do osoby powoda i przedmiotu sprawy, tym bardziej, że powód nie zindywidualizował rodzaju tych załączników.

W ocenie Sądu Okręgowego, wobec faktycznego wniesienia przez powoda pozwu w dniu 14 grudnia 2009 r. (początkowo przeciwko N. W.) chybiony był podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczenia.

Wskazując na przepisy art. 11¹ k.p., art. 23, 24 i 448 k.c. Sąd Okręgowy stwierdził, że uruchomienie środków służących ochronie dóbr osobistych może nastąpić tylko wówczas, gdy doszło do zdarzenia powodującego naruszenie dobra osobistego i działanie osoby

naruszającej to dobro jest bezprawne, przy czym zaistnienie zdarzenia naruszającego dobra osobiste musi zgodnie z art. 6 k.c. udowodnić powód.

Sąd Okręgowy wskazał, że utrzymanie stosunku pracy nie jest dobrem osobistym i tylko w razie zamierzonego, kwalifikowanego, umyślnego pogwałcenia praw pracowniczych przy wypowiedzeniu umowy o pracę można mówić o naruszeniu dobra osobistego, co w sprawie nie miało miejsca. Nadto Sąd Okręgowy zważył, że pozwany przed odwołaniem pozwanego, jak i po jego odwołaniu zaproponował mu objęcie innego leśnictwa, co przez powoda zostało bezpodstawnie odebrane jako działanie na jego niekorzyść. Kolejnym wskazywanym przez powoda naruszeniem jego dóbr osobistych jest pismo z dnia 26 listopada 2009 r. wystosowane przez Nadleśnictwo W. do Komendy Wojewódzkiej w B., jednakże określenie w przedmiotowym piśmie powoda mianem „przeciętnego pracownika”, zdaniem Sądu Okręgowego, nie było określeniem stygmatyzującym, a nadto nie kolidowało w sposób oczywisty z treścią akt osobowych powoda, gdzie gro przyznawanych nagród pieniężnych wiązało się z dobrymi wynikami gospodarczymi nadleśnictwa i jubileuszami.

Treść notatki urzędowej zawartej na karcie k. 142 akt sprawy 4 Ds. (...) Prokuratury Rejonowej we W. sama w sobie nie stanowiła o naruszeniu dóbr osobistych powoda, zaś przywołane przez powoda pismo datowane na 21 listopada 2013 r. jest wnioskiem o opinię prawną. W ocenie Sądu Okręgowego, zwrócenie się do podmiotu zewnętrznego, zajmującego się profesjonalnie pomocą prawną w celu analizy pism i ewentualnego (o ile będzie ku temu podstawa) podjęcia kroków prawnych nie można poczytać za działanie naruszające dobra osobiste powoda.

Powód wskazał też ogólnie, że o naruszeniu jego dóbr osobistych świadczą zeznania K. Ś., B. P., Z. B., K. S., P. P., M. Z., W. W., A. J. (1), R. G., jednakże w treści zeznań tych świadków brak jest stwierdzeń, które mogłyby świadczyć o ingerencji pozwanego w dobra osobiste powoda. Świadek A. J. (2) podawał, że nie ma wiedzy jak kształtowały się relacje między stronami procesu, więc nie może stwierdzić, czy pracodawca zachowywał się w stosunku do powoda w sposób niegodny, obraźliwy, a świadek M. Z. wręcz takie sytuacje wykluczył. Nawet zeznania świadka K. Ś., który uważał, że powód był poniżany w oczach współpracowników, w ocenie Sądu Okręgowego, o tym nie stanowiły. Podawanie na naradzie terenowej przykładów (nawet licznych) z pracy N. M., czy zapytanie powoda o luki w drzewostanie samo w sobie o tym nie świadczyło. Nadto na osąd świadka, co sam podaje, miało wpływ to, że sam znalazł się w konflikcie z pozwanym, został zwolniony i odczuwał w związku z tym rozgoryczenie.

W ocenie Sądu Okręgowego o naruszeniu dóbr osobistych powoda przez pozwanego nie mógł również stanowić zapis rozmowy z dnia 23 stycznia 2009 r. prowadzonej między Prezesem Koła (...), członkiem Zarządu tego koła B. I., a pracownikiem N. W. K. Ś., bowiem dwaj pierwsi rozmówcy, to członkowie podmiotu zewnętrznego względem

pozwanego, natomiast wypowiedź K. Ś., pracownika pozwanego, sprowadziły się do zwrotu – „co mówisz miał haka na niego ?”.

Notatka z dnia 27 września 2009 r., zdaniem Sądu O., była na tyle lakoniczna, że równie prawdopodobną jej interpretacją, (a całkowicie odmienną od dokonanej subiektywnie przez powoda) jest przyjęcie, że osobie ją sporządzającej chodziło jedynie o zbadanie, czy konkluzje zawarte w piśmie K. B. są zasadne.

Z treści notatki zawartej na karcie 135 akt sprawy Prokuratury Rejonowej we W. sygn. akt 4 Ds. (...) nie można było, w ocenie Sądu Okręgowego, obiektywnie wywieść konkluzji o naruszeniu dóbr osobistych powoda, albowiem jej treść stanowiła jedynie konkluzję faktu (któremu powód nie przeczy), że wraz z rodziną na dzień 1 czerwca 2011 r. mieszkał on w pomieszczeniach leśniczówki M..

Analiza i ocena pisma z dnia 30 marca 2008 r. zawartego na karcie 172 akt sygn. 4 Ds. (...) Prokuratury Rejonowej we W., w kontekście naruszenia dóbr osobistych powoda, bez przywołanych w nim wyników kontroli doraźnej, nie mogła zdaniem Sądu Okręgowego być miarodajna.

W piśmie N. W. z dnia 15 października 2012 r. zawartego na karcie k 93 akt sygn. 4 Ds. (...) Prokuratury Rejonowej we W. wystosowanym do Wójta Gminy W. jest mowa o zawiadomieniu o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez leśniczego leśnictwa M. K. Ś., natomiast odnośnie powoda mowa w nim jedynie o tym, że finalnie nie skierowano wobec niego zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Opisana w dokumencie z dnia 23 marca 2009 r. geneza stosunków między powodem, a K. B. była faktem, a zalecenia prawidłowej współpracy z tym podmiotem nie zawierały elementów godzących w dobrą opinię i cześć powoda. Dalsza część pisma, to opinia przełożonego powoda wykluczająca możliwość świadczenia usług (...) na rzecz N. W. przez podmiot powiązany rodzinnie z jakimkolwiek pracownikiem służby leśnej i również ona nie stanowi o naruszeniu dóbr osobistych powoda. Składnia i retoryka przedostatniego akapitu tego pisma jest tego rodzaju, że w ocenie Sądu Okręgowego trudno jednoznacznie przyjąć, czy jego autor jedynie a priori uważa, że bezspornym jest, iż ewentualne zakupy drewna przez syna powoda byłyby w jego ocenie niewłaściwe i wprowadza w tej kwestii zakaz, czy też stanowi ono stwierdzenie, że syn powoda dokonywał takich zakupów (czemu powód przeczył) i wprowadza w tej materii zakaz. Nawet przy tej ostatniej wykładni i założeniu prawdziwości twierdzenia powoda, że zakupów tego rodzaju nie było, Sąd Okręgowy stwierdził, iż brak było podstaw do przyjęcia, że samo rozminięcie się przez autora pisma z prawdą stanowić winno o naruszeniu dóbr osobistych adresata pisma. Tym bardziej, że w treści pisma nie było określeń wskazujących, że dopuszczano się przy tym np. zaniżenia ceny lub innych nieprawidłowości. Sprzedaż drewna na rzecz pracowników Służby Leśnej była praktykowana, sam powód podaje, że nie może wykluczyć by inni członkowie jego rodziny kupowali drewno. Jednocześnie nawet przy uznaniu, że do naruszenia dóbr osobistych doszło, możliwość przyznania zadośćuczynienia, o jakim mowa w art. 448 k.c. jest fakultatywna.

Powód wskazał także, że w toku sprawy sygn. akt I C (...) Sądu Rejonowego w T. z powództwa Koła (...) o ustalenie bezskuteczności wypowiedzenia umowy dzierżawy Dyrektor Regionalnej (...) w T. i Nadleśniczy W. P. pomówili powoda i podważyli jego wiarygodność oraz kompetencje, a pierwszy z nich dodatkowo go ośmieszył. Tymczasem dokument w

postaci zeznań świadka W. P., w ocenie Sądu Okręgowego, nie stanowił o naruszeniu dóbr osobistych powoda. Świadek wskazał w nich na powoda mówiąc, że został poinformowany przez niego o kolejnych naruszeniach strefy ochronnej przez myśliwych. Zeznania J. K. Dyrektora Regionalnej (...) w T. nie zawierają w ogóle bezpośrednich odniesień do osoby powoda. W apelacji wywiedzionej w tej sprawie brak jakichkolwiek sformułowań o charakterze ośmieszającym powoda, podważającym jego kompetencje, strona pozwana zwraca w niej jedynie uwagę na przyczyny, dla których rozstrzygnięcie nie powinno opierać się na zeznaniach powoda słuchanego jako świadka. Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że działający w tej sprawie za pozwanego J. K., mając procesowe prawo obrony stanowiska zajętego w procesie przez reprezentowany przez niego podmiot, wyraził przypuszczenie, że „pokrętne” wypowiedzi powoda nie zostaną wzięte przez Sąd II instancji pod uwagę. W postępowaniu sądowym stronom oraz ich pełnomocnikom przysługuje szerszy zakres wolności słowa; pisma i wypowiedzi składane w ramach postępowań sądowych nie

zawierały zniesławiających powoda twierdzeń nieistotnych dla wyniku sprawy, zaś forma wypowiedzi nie miała charakteru uwłaczającego jego czci.

Pozostałe dowody, które w ocenie powoda miały stanowić o naruszeniu jego dóbr osobistych odnosiły się do działań podmiotów określanych przez niego „kontrahentami” pozwanego K. B., Koła (...) Zarządu Okręgowego (...), zatem nie mogły być ocenione jako dotyczące okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Sąd Okręgowy wskazał, że naruszenia swych dóbr osobistych powód upatrywał też w braku dostatecznej lub właściwej w jego przeświadczeniu reakcji po stronie pozwanego i jednostek nad nim położonych na dokonywane przez siebie zgłoszenia nieprawidłowości. Z wnioskowanych przez samego powoda dokumentów, zdaniem Sądu Okręgowego, wynikało jednak, że jego pracodawca oraz organy nad nim nadrzędne nie lekcewały skarg powoda, był on wysłuchiwany przez przełożonych, podejmowano działania kontrolne w stosunku do Koła (...) i K. B.. Sąd Okręgowy uznał, że nie można było także zarzucić pozwanemu, że w konsekwencji innych skarg działania sprawdzające były podejmowane również w stosunku do powoda, skoro sam powód oczekiwał reakcji na własne zgłoszenia. Z efektów kierowanych przez siebie skarg dotyczących powoda nie był zadowolony również i K. B., co świadczy, że wbrew sugestiom powoda, pozwany zachował umiar, nie był stronniczy, nie miał zamiaru godzenia w cześć i godność powoda. Sąd Okręgowy wskazał także, że skoro osoby lub instytucje w pismach kierowanych do pozwanego przypisywały powodowi działania o cechach penalnych, to istniał obowiązek powiadamiania o tym organów ścigania (art. 304 k.p.k.).

Sąd Okręgowy stwierdził, że pozwany nie wykonywał względem powoda jakiegokolwiek zobowiązania, przy realizacji, którego posłużyłby się wskazywanymi przez niego podmiotami (Koło (...) z/s w W., K. B., Zarząd Okręgowy (...) we W.), zatem nawet, jeśli podmioty te dopuściły się względem powoda działań stanowiących zagrożenie lub naruszenie jego dóbr osobistych to nie pozwany, a podmioty te indywidualnie ponoszą za to ewentualną odpowiedzialność cywilną. Dzierżawa od N. W. gruntów obwodu

łowieckiego przez Koło (...) nie było powierzeniem temu podmiotowi przez pozwanego czynności o jakim mowa w art. 429 k.c. i art. 430 k.c. tym samym również ten przepis nie mógł stanowić podstawy odpowiedzialności pozwanego, nawet gdyby do naruszeń dóbr osobistych powoda przez te podmioty doszło.

W ocenie Sądu Okręgowego brak było też jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, że między Zarządem Okręgowym (...) we W., a pozwanym istniał stosunek powierzenia bądź innego rodzaju podwładności mogący rodzić odpowiedzialność za jego działania. Zakład Usług (...) jest jednostką zajmująca się świadczeniem prac na terenach (...), co zwalnia pozwanego od odpowiedzialności za jej działania na podstawie art. 429 k.c. Sąd Okręgowy podkreślił, że zdrowie człowieka jest dobrem osobistym jednak powód nie dowiódł, że skutkiem odwołania go z zajmowanego stanowiska doznał uszczerbku, bądź rozstroju zdrowia.

Rozstrzygając o kosztach postępowania Sąd Okręgowy w oparciu o treść art. 102 k.p.c. Sąd Okręgowy obciążył powoda jedynie kwoty 500 zł. Powodowi wprawdzie bez uchybienia w dobrach osobistych, ale jednak z uchybieniem prawu wygasł stosunek pracy i może się on czuć i czuje się tym subiektywnie pokrzywdzony, tym bardziej, że w jego wypadku wywołuje to dalsze konsekwencje w postaci konieczności opuszczenia zajmowanego przez wiele lat lokalu. Powód i jego rodzina, jak wynika z treści składanych oświadczeń znajduje się także w trudnej sytuacji materialnej.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wywiódł powód zaskarżając go w całości.

Skarżący zarzucił:

1.naruszenie prawa materialnego:

- **art. 23 k.c. art. 24 k.c. oraz art. 448 k.c.** poprzez jego nieprawidłową wykładnię i bezpodstawne przyjęcie, że nie doszło po stronie pozwanego do działań lub zaniechań względem powoda stanowiących naruszenie jego dóbr osobistych,

-**art. 474 k.c.** poprzez nieprawidłową wykładnię i bezpodstawne przyjęcie, że pozwany nie wykonywał względem powoda jakiegokolwiek zobowiązania przy realizacji, którego posłużyłby się podmiotami lub osobami z zewnątrz w sytuacji, gdy pozwany miał zobowiązanie wynikające ze stosunku pracy przez przydzielenie powodowi stanowiska leśniczego do prowadzenia gospodarki leśnej i łowieckiej,

- **art. 429 i 430 k.c.** poprzez nieprawidłową wykładnię, że dzierżawa od N. W. gruntów przez Koło (...) nie jest powierzeniem czynności w sytuacji, gdy na dzierżawę obwodu łowieckiego składa się zwierzyna, urzędzenia łowieckie, gospodarowanie gruntami rolnymi oraz hodowla zwierzyny.

2. naruszenie przepisów postępowania cywilnego mające istotny wpływ na treść wyroku:

- **art. 227 k.p.c. w zw. 233 k.p.c.** poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i dokonanie jego oceny z pominięciem istotnej części tego materiału tj. dowodów na okoliczność działań i zaniechań powoda stanowiących naruszenie dóbr osobistych,

-**art. 233 k.p.c.** poprzez niezasadne i sprzeczne z pozostałym zgromadzonym materiałem dowodowym wyprowadzenie wniosku, że:

- zgłoszenia powoda o nieprawidłowościach w gospodarce leśnej miały związek z konfliktem z K. B. po przegranej przetargu syna, w sytuacji gdy materiał dowodowy wskazuje, że powód dokonywał zgłoszeń o zauważonych nieprawidłowościach wobec wszystkich podmiotów, które dopuściły się nieprawidłowości, a poza tym w granicach jego obowiązków, w okresie zatrudnienia, zaś po ustaniu zatrudnienia w granicach obowiązku społecznego każdej osoby,

- pozwany w opinii z dnia 26 listopada 2009 r. udzielił odpowiedzialności w ramach porządku prawnego nie wykraczając poza ramy postawionych zagadnień w sytuacji, gdy ocena ta kolidowała z treścią akt osobowych powoda oraz odnosiła się do sfery osobistej powoda,

- treść notatki urzędowej z 31 października 2013 r. sporządzonej przez S. (...) (karta 42 akt sygn. 4Ds (...) Prokuratury Rejonowej we W.) sama w sobie nie stanowi naruszenia dóbr osobistych powoda, co zostało ocenione w oderwaniu od orzeczenia uniewinniającego powoda,

- pismo Nadleśniczego N. W. z dnia 21 listopada 2016 r. jest wnioskiem o opinię w sytuacji, gdy pismo to zawiera stwierdzenia o dopuszczeniu się przez powoda przestępstwa z art. 212 k.k.,

- w zeznaniach świadków wskazanych przez powoda brak jest stwierdzeń świadczących o ingerencji pozwanego w dobra osobiste powoda, podczas gdy pominięte zostały istotne treści o poniżającym traktowaniu powoda, ośmieszeniu eliminacji z pracy czy środowiska zamieszkania,

- zapis rozmowy z dnia 23 stycznia 2009 r. nie świadczy o naruszenia dóbr powoda w sytuacji, gdy z tego zapisu wynika wysoki stopień niechęci podmiotów zewnętrznych do powoda motywujący do działań przeciwko powodowi za pośrednictwem pozwanego,

- notatka zawarta na piśmie K. B. z 26 lutego 2009r. jest lakoniczna i równie prawdopodobna jest interpretacja, że chodziło tylko o zbadanie zasadności doniesień K. B., co nastąpiło w oderwaniu od samej treści pisma, dalszych pism i notatek sporządzonych na tę okoliczność,

- notatka służbowa z 1 czerwca 2011r. (karta 135 akt sygn. 4Ds (...) Prokuratury Rejonowej we W.) nie narusza dóbr osobistych powoda, podczas gdy oceniona ona została bez rozważenia celu jej powstania,

- analiza i ocena pisma z dnia 30 marca 2008 r. nie może być miarodajna, podczas gdy nie uwzględniono innych dokumentów świadczących o bezpodstawnej skardze,

- w piśmie z dnia 15 października 2012 r. (karta 93 akt sygn. 4 Ds. (...) Prokuratury Rejonowej we W.) jest tylko mowa o nieskierowaniu zawiadomienia o podejrzeniu przestępstwa przez powoda, co nastąpiło bez wcześniejszej analizy pisma z dnia 28 marca 2012 r., które miało związek z tym pismem,

- zalecenia z pisma z dnia 23 marca 2009 r. nie zawierały elementów godzących w dobre imię i cześć powoda w sytuacji, gdy działania kontrolne powoda mieściły się w ramach jego obowiązków służbowych, a treść pisma podważała autorytet powoda i godziła w jego dobrą opinię i cześć,

- w toku sprawy sygn. akt I C (...) Sądu Okręgowego we W. nie doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda w sytuacji, gdy akta te ukazują wiarygodność powoda oraz zasadność zgłoszeń o nieprawidłowościach w gospodarce leśnej przed przetargiem i po nim,

- **art. 227 k.p.c.** poprzez:

- uznanie, że dowody dotyczące tzw. kontrahentów i podmiotów powiązanych z pozwanym nie mogły być poczytane jako istotne dla rozstrzygnięcia sprawy oraz rodzić podstaw do zasądzenia zadośćuczynienia od pozwanego w sytuacji, gdy to właśnie ten materiał przyczynił się do krytycznego podejścia do powoda przez pozwanego, przez co naruszył on jego dobra osobiste i zaniechał działań dyscyplinujących wobec podmiotów trzecich,

- oddalenie wniosku powoda o przeprowadzenie dowodu z załączników do protokołu z kontroli kompleksowej przeprowadzonej w dniach 07-10-2009 r. do 30-12-2009 r. w N. W. za okres od 2004 do 2008 r. w sytuacji, gdy dowody te dotyczyły okoliczności mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, jej prawidłowej oceny,

- poprzez nieuwzględnienie wniosku powoda o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka W. R., na podstawie, których powód zmierzał do wykazania, że zostały naruszone jego dobra osobiste przez nazwanie go na forum internetowym złodziejem drewna. Skarżący domagał się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie jego uchylecia i zasądzenia kosztów za obie instancje oraz przyznania jego pełnomocnikowi z urzędu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

W uzasadnieniu apelacji skarżący w pierwszej kolejności podkreślił, że Sąd I instancji błędnie uznał, że określenie powoda mianem „przeciętnego pracownika” nie było określeniem stygmatyzującym oraz pominął, że w dalszej części opinii pozwany stwierdził, że powód „nie wyróżnia się w dotychczasowej pracy”, pomimo otrzymywanych przez niego nagród. Wskazywanie przez pozwanego, że powód nie potrafi oddzielić interesu osobistego od pracy zawodowej, co powoduje niezdrową atmosferę w miejscu pracy i zaowocowało konfliktem na tle osobistym z podmiotem gospodarczym wykonującym usługi (...) na rzecz N. W. pozostaje również nieudowodnione oraz wykracza poza zobowiązanie nałożone na pozwanego. W ocenie skarżącego Sąd I instancji pominął okoliczność, że powód dokonywał zgłoszeń zgodnie ze swoim zakresem obowiązków uprawnieniami i odpowiedzialnością leśniczego. Zdaniem skarżącego zbieg pism nadanych przez różne podmioty może świadczyć o zмовie na szkodę powoda poprzez wydanie opinii krzywdzących, nieuzasadnionych i nieudowodnionych. Koło (...) w odwecie za wykazanie przez powoda nieprawidłowości zawiadomiło różne instytucje, celem wszczęcia postępowania by wyeliminować powoda z życia zawodowego.

Skarżący zarzucił również, że Sąd I instancji dokonując oceny pisma z dnia 21 listopada 2013 r. również wyciągnął niewłaściwe wnioski, bowiem zawiera ono jednoznaczne stwierdzenie dopuszczenia, się przez powoda przestępstwa z art. 212 k.k.

Nadto skarżący wskazał, że z zeznań świadka K. Ś. wynika, że ze słów, akcentowania, mimiki Nadleśniczego wyciągnął on wnioski dotyczące poniżania powoda i wykazywania jego nieudolności, co zdaniem świadka było złośliwe. Sąd Okręgowy błędnie ocenił zeznania tego świadka, jako osąd podyktowany rozgoryczeniem wywołanym zwolnieniem z pracy, gdyż świadek ten nadal pracuje u pozwanego. Świadek B. P. zeznała, że zachowanie pozwanego odbierała jako dyskryminację powoda, ponieważ odmówiono mężowi urlopu dla potraktowania zdrowia. Świadców Z. B. i K. S. nadto potwierdzili nieuzasadnione kontrole ze strony pozwanego, z zeznań świadka P. P. wynika, że musiał

on zakończyć działalność gospodarczą z uwagi na działania pozwanego. Zeznania świadka M. Z. świadczyły o nienagannym prowadzeniu przez powoda kancelarii, zaś świadek W. W. potwierdził, że prezes Koła (...) traktował powoda poniżająco. Dowodem prób eliminacji powoda mogą być składane mu przez pozwanego propozycje pracy i mieszkania w innym leśnictwie, a także w innym nadleśnictwie, nawet po ustaniu zatrudnienia u pozwanego. Pozwany stwierdził, że powód znajduje się w trudnej sytuacji życiowej i zaproponował mu zmianę miejsca zamieszkania i pracę z degradacją do funkcji podleśniczego, co przedstawiło powoda w środowisku zawodowym w negatywnym świetle. Przy ocenie notatki służbowej zawartej na karcie 135 akt Prokuratury Rejonowej we W. sygn. Ds. (...) istotny jest cel, w jakim notatka ta powstała. Analiza i ocena pisma z dnia 30 marca 2009 r. winna uwzględniać bezpodstawność skargi, pomimo czego zostało wydane polecenie szczególnej uwagi na działania powoda, co narusza jego godność i cześć. Dla niniejszej sprawy istotnym jest treść pisma z dnia 28 marca 2012 r. gdzie pozwany bezpodstawnie przypisuje powodowi działania wyczerpujące znamiona przestępstwa opisanego w art. 288 § 1 k.k. i działania na szkodę środowiska przyrodniczego; gdyby te informacje miały pokrycie w stanie faktycznym to skierowano by zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa. Przesłuchania J. K. w sprawie I C (...) Sądu Okręgowego we W. oraz uzasadnienie wyroku w tej sprawie wskazuje, że podejmowane przez powoda działania kontrolne i informacyjne w trakcie wykonywania obowiązków oraz po zakończeniu pracy były uzasadnione, a krytyczne nastawienie pozwanego do powoda było niezasadne. Sąd Okręgowy błędnie nie uwzględnił okoliczności dotyczących naruszenia dóbr osobistych przez kontrahentów pozwanego, albowiem to za ich przyczyną pozwany dopuszczał się względem powoda jego krzywdzącej oceny naruszającej godność i cześć powoda. Nie można zgodzić się z tym, że pozwany z uwagi na przypisywane przez kontrahentów powodowi działań o charakterze penalnym miał obowiązek dokonywania odpowiednich zgłoszeń. Skarżący podkreślił, że jeżeli krytykujący w przedstawieniu faktów mija się z prawdą, czym przypisuje krytykowanej osobie postępowanie powszechnie uznane za dyskryminujące, to przekracza granice rzeczowej krytyki. W odpowiedzi na apelację pozwany wniosła o jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego, wskazując na niezasadność zarzutów podniesionych w wywiedzionym środku zaskarżenia.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje :

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia stanu faktycznego sprawy, które Sąd Okręgowy w pełni podziela i uznaje za własne, zatem nie zachodzi potrzeba ponownego ich przytoczenia.

Zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. może zostać skutecznie przedstawiony przez wykazanie, że Sąd I instancji popełnił błędy w ocenie dowodów, naruszył zasady logicznego rozumowania czy doświadczenia życiowego; konieczne pozostaje przy tym jednocześnie wskazanie konkretnych dowodów, których zarzut taki dotyczy. Zgodnie bowiem z dyspozycją art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania po wszechstronnym rozważeniu zebranego materiału dowodowego. Taka ocena dokonywana jest na podstawie przekonań sądu, jego wiedzy i posiadanego doświadczenia życiowego, a ponadto powinna uwzględniać wymagania prawa procesowego oraz reguły logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i – ważąc ich moc oraz wiarygodność - odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. Zarówno w literaturze jak i orzecznictwie zgodnie przyjmuje się także, że powyższa ocena musi być oparta na wszechstronnym rozważeniu zgromadzonego materiału dowodowego, przez co należy rozumieć uwzględnienie wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu oraz wszystkich okoliczności towarzyszących przeprowadzeniu poszczególnych środków dowodowych, mających znaczenie dla ich mocy i wiarygodności.

Zgłoszony w apelacji zarzut naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. może zostać uwzględniony jedynie w przypadku wykazania jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając, a także w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo – skutkowych. Natomiast nie czyni zarzutu tego skutecznym przedstawianie przez skarżącego własnej wizji stanu faktycznego w sprawie, opartej na dokonanej przez siebie odmiennej ocenie dowodów, a nawet możliwość w równym stopniu wyciągnięcia na podstawie tego samego materiału dowodowego odmiennych wniosków (por. wyrok Sądu Najwyższego

z dnia 27 września 2002 r. sygn. akt II CKN 817/00, publ. LEX nr 56906, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2001 r. sygn. akt IV CKN 970/00, publ. LEX nr 52753).

Odnosząc się do zarzutów podnoszonych przez skarżącego w zakresie oceny materiału dowodowego w pierwszej kolejności wskazać należy, że Sąd Apelacyjny nie stwierdza naruszenia przez Sąd I instancji art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie wniosków dowodowych powoda o przeprowadzenie dowodu z załączników do protokołu z kontroli kompleksowej N. W. oraz dowodu z zeznań świadka W. R.. Sąd Okręgowy wskazał na przyczyny dla jakich doszedł do przekonania, że dowody te dotyczą okoliczności nieistotnych dla rozstrzygnięcia, skarżący zajmując odmienne stanowisko nie przytoczył jakichkolwiek nowych okoliczności, które nie były przedmiotem oceny Sądu Okręgowego, którą Sąd Apelacyjny w pełni podziela.

Ocena materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie przeprowadzona przez Sąd I instancji odpowiada regułom oceny swobodnej zatem nie narusza przepisu art. 233 k.p.c. Sąd Okręgowy nie uznał za niewiarygodne zeznań świadka K. Ś., jednakże słusznie doszedł do przekonania, że opisywane przez niego okoliczności nie zezwalają na ocenę, że pozwany dopuścił się naruszenia dóbr osobistych powoda. Zwrócenie uwagi, że głos zabiera powód lub też zadanie mu pytania dotyczącego kwestii jego obowiązków zawodowych na naradzie nie może być ocenione jako zachowanie poniżające powoda. Kwestia czy dochodzi do naruszenia czci i godności osoby fizycznej musi być oceniana przy uwzględnieniu kryteriów obiektywnych, zaś nawet ewentualne zachowanie prowokacyjne czy złośliwe nie pozostaje równoznaczne z takim działaniem, którego skutkiem pozostaje naruszenie dóbr osobistych w postaci czci i godności człowieka. W istocie z zeznań świadka B. P. wynika, że powód odbierał jako dyskryminację przez pracodawcę nie udzielenie mu urlopu dla poratowania zdrowia, ale zeznania tego świadka muszą być ocenione ze szczególną ostrożnością, skoro świadek jest żoną powoda, zatem osobą mu najbliższą i z oczywistych względów zainteresowaną w rozstrzygnięciu sporu na korzyść powoda, a przede wszystkim powód przytaczając okoliczności, które w jego ocenie wskazują na naruszenie przez pozwanego jego dóbr osobistych nie podnosił, aby upatrywał tego w fakcie nie udzielenia mu przez pozwanego urlopu dla poratowania zdrowia. Trudno też jako przejawy naruszenia dóbr osobistych powoda traktować kontrole ze strony pracodawcy wobec powoda w związku z wykonywaniem przez niego obowiązków pracowniczych lub kontrole dotyczące jego syna związane z prowadzeniem przez niego działalności gospodarczej związanej z drewnem, nawet jeżeli wcześniej ich nie było, czy też ewentualne, wskazywane przez skarżącego, zniechęcanie klientów do jego syna. Podkreślić też trzeba, że przedmiotem postępowania nie była ocena sposobu wykonywania przez powoda jego obowiązków zawodowych, zatem o zasadności powództwa nie przesądzają zeznania świadka M. Z., który wskazał na brak zastrzeżeń w tym zakresie. Podobnie nie można traktować jako okoliczności przesądzającej o rozstrzygnięciu tego, czy zgłoszenia powoda o nieprawidłowościach w gospodarce leśnej miały związek z jego konfliktem z K. B., skoro to nie zachowanie powoda podlegało ocenie w toku przedmiotowego postępowania. Sąd Apelacyjny podziela ocenę Sądu Okręgowego w odniesieniu do opinii sporządzonej przez pozwanego w dniu 26 listopada 2009 r.; użycie przy ocenie pracownika pojęcia „przeciętny” nie może być traktowane jako mające wydźwięk na tyle pejoratywny, że zezwała na ustalenie, że doszło do naruszenia dóbr osobistych tego pracownika. Słusznie też Sąd Okręgowy stwierdził, że znaczna ilość nagród przyznana powodowi związana była z wynikami osiąganymi przez Nadleśnictwo bądź różnymi świętami. Trudno też ocenić, czy zaangażowanie powoda w pracę w istocie tak odbiegało od zaangażowania innych pracowników, że winien on być oceniony w sposób szczególny. Okoliczności sprawy uzasadniały również przedstawienie przez pracodawcę własnej oceny źródła niewątpliwie istniejącej „niezdrowej atmosfery w miejscu pracy”; okoliczność ta nie dotyczyła wyłącznie sfery osobistej powoda, skoro wpływała na „atmosferę w miejscu pracy”. Powód okoliczności tej zaprzeczył, jednakże niezwykle trudno prowadzić postępowanie dowodowe w zakresie pobudki i motywacji określonych działań, zwłaszcza jeżeli dotyczy to przeciwnej strony postępowania; trudno też odmówić pracodawcy prawa przedstawienia własnej oceny zdarzeń, o ile czyni to w akceptowalnej i nie naruszającej dóbr osobistych pracownika formie, nawet jeżeli pracownik oceny tej nie podziela. Wyjaśnić też trzeba, że uniewinnienie powoda od zarzucanego mu wykroczenia, czy prośba kierowana przez pozwanego do radców prawnych o zajęcie stanowiska, w przedmiocie tego, czy zachowanie pozwanego wyczerpuje znamiona przestępstwa, nie związana następnie ze zgłoszeniem popełnienia przestępstwa nie pozostają równoznaczne z naruszeniem przez pozwanego dóbr osobistych powoda. Powód był uprawniony do wyjaśniania posiadanych wątpliwości w zakresie dokonywanych przez siebie ocen działań powoda, nawet jeżeli ostatecznie wątpliwości te

okazały się niezasadne i przyjął właściwą drogę dla ich wyjaśniania. Brak też dowodów świadczących o tym, że nałożenie na powoda mandatu karnego spowodowane było wyłącznie negatywnymi pobudkami nie mającymi związku z wykonywaniem przez (...) (...) we W. nałożonych na nią obowiązków; nie przesądza o tym samo uniewinnienie powoda od stawianego zarzutu. Sąd Apelacyjny podziela ocenę notatki sporządzonej na piśmie z 26 lutego 2009r. złożonym przez K. B., zaś na konieczność odmiennej jej oceny nie wskazują inne pisma i notatki, przywoływane przez skarżącego; wniosek ten pozostaje zasadny, zwłaszcza że sam skarżący nie precyzuje o jakie pisma i notatki chodzi. Podobnie podzielić należy ocenę Sądu Okręgowego w zakresie pisma sporządzonego przez p.o. Nadleśniczego N. W. D. G. z 23 marca 2009r., utrwalonej rozmowy z dnia 23 stycznia 2009r. oraz notatki służbowej z dnia 1 czerwca 2011r., która stwierdza fakt zamieszkiwania powoda wraz z rodziną w L. M., zaś skarżący nie wskazuje w jaki sposób notatka ta ze względu na cel jej sporządzenia miałaby naruszać jego dobra osobiste. Także sam fakt przedstawienia powodowi przez pozwanego propozycji innego miejsca zatrudnienia i zamieszkania nie może być potraktowany jako naruszenie jego dóbr osobistych. Z treści pisma Dyrektora Regionalnej (...) w T. z dnia 30 marca 2008r. wynika, że stwierdzono brak podstaw do zarzutów wysuwanych wobec powoda; polecenie szczególnego zwrócenia uwagi na działania powoda, pomimo stwierdzenia niezasadności zarzutów nie zawiera treści, które zezwalałyby potraktować je jako naruszające dobra osobiste powoda.

Słuszny pozostaje także należycie uzasadniony wniosek Sądu Okręgowego, że do naruszenia dóbr osobistych powoda nie doszło również w toku postępowania w sprawie sygn. akt I C (...) Sadu Rejonowego w T. (VIII Ca (...) Sądu Okręgowego w T.), zaś wskazywany przez skarżącego fakt zasadności zgłaszanych przez niego uwag w zakresie gospodarki leśnej pozwanego nie wskazuje na zasadność powództwa. Sąd Apelacyjny podziela także ocenę Sądu Okręgowego, że pozwany nie może ponosić odpowiedzialności za działania osób trzecich, w których powód upatruje naruszenia swych dóbr osobistych. Odpowiedzialność osoby trzeciej za delikt, którego dopuścił się inny podmiot pozostaje ściśle wyznaczona przepisami kodeksu cywilnego dotyczącymi czynów

niedozwolonych. Wskazywany przez skarżącego przepis art. 474 k.c. nie będzie miał w sprawie w ogóle zastosowania, jako że dotyczy on odpowiedzialności dłużnika za niewykonanie lub niewykonanie zobowiązania, które wykonuje za pomocą osób trzecich, zaś podstawą odpowiedzialności pozwanego wskazywaną przez powoda w przedmiotowej sprawie nie jest wykonywanie przez niego zobowiązania wobec powoda. Koło (...) pozostawało dzierżawcą obwodu łowieckiego i brak jest, w okolicznościach sprawy, jakichkolwiek podstaw do obciążania wydzierżawiającego za ewentualne działania dzierżawcy, w których powód upatruje naruszenia jego dóbr osobistych. Pozwany nie wykonywał wobec powoda jakichkolwiek czynności za pomocą osób trzecich, zatem nie ponosi wobec niego odpowiedzialności za jakiegokolwiek ich zachowania. Wszystkie zatem okoliczności dotyczące działań wobec powoda innych podmiotów niż pozwany nie mogły być uznane za okoliczności istotne w przedmiotowej sprawie; podobnie należało ocenić dowody dotyczące tych okoliczności, w tym wskazywany przez skarżącego dowód z zeznań świadka W. W.. To czy zachowanie podmiotów trzecich miało jakiegokolwiek wpływ na działania pozwanego pozostaje zaś o tyle bez znaczenia, że w samych działaniach pozwanego nie można dopatrzeć się naruszenia dóbr osobistych powoda. Jedynie na marginesie wskazać trzeba, że choć powód odpowiedzialność za wskazywane przez siebie naruszenie jego dóbr osobistych łączy tylko z Nadleśnictwem W., to wskazuje także, nie tylko na działania innych podmiotów, ale i innych jednostek organizacyjnych Skarbu Państwa, przy czym i te zachowania nie skutkują naruszeniem dóbr osobistych powoda. Sąd Okręgowy nie dopuścił się zatem także naruszenia przepisów prawa materialnego wskazywanych w apelacji. Wobec powyższych okoliczności apelacja podlegała oddaleniu na mocy art. 385 k.p.c., przy czym kierując się względami przedstawionymi przez Sąd I instancji, który obciążył powoda jedynie częścią kosztów postępowania oraz uwzględniając fakt tego obciążenia Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, że zasadnym jest odstąpienie od obciążania powoda kosztami postępowania apelacyjnego na podstawie art. 102 k.p.c. O kosztach zastępstwa procesowego powoda w postępowaniu apelacyjnym Sąd Apelacyjny orzekł stosownie do § 8 ust.5, § 14 ust.1 pkt 2 w zw. z § 16 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. poz. 1715).